

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Антикризове управління

галузь знань 24 Сфера обслуговування
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 242 Туризм
(шифр і назва спеціальності)

факультет туризму і післядипломної та заочної освіти
(назва факультету)

рівень вищої освіти магістр

Робоча програма з дисципліни «Антикризове управління» для студентів спеціальності 242 Туризм.

3 семестр (денна форма навчання), 3 семестр (заочна форма навчання)

Розробник: доцент кафедри, к.е.н. Гуль І.Г.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та менеджменту

Протокол від «_____» _____ 201__ року № ____

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

_____

(підпис)

(Н.Ф. Павленчик)

(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3		Цикл професійної підготовки	
Модулів – 1	Спеціальність 242 Туризм	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: - аудиторних – 4 - самостійної роботи студента – 4	Рівень вищої освіти: магістр	Лекції	
		22 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		22 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		46 год.	74 год.
Індивідуальні завдання			
-	-		
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є формування сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань в галузі антикризового управління, а саме: системи знань і навичок управління у кризових ситуаціях, розв'язання складних завдань стратегічного значення в ринкових умовах, організації системи управління, адекватної вимогам сучасної економіки.

Завдання дисципліни полягають в теоретичній і практичній підготовці студентів з основними принципами та методами вирішення проблем в кризових ситуаціях; навчанні технологічним прийомам управління кризовими ситуаціями; наданні знань і навичок розробки механізму подолання кризи, націленого на вироблення стратегічних та оперативних заходів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- загальні основи антикризового управління підприємством;

- закономірності, умови та фактори, що обумовлюють появу кризових явищ;
- характер кризових явищ та економічний механізм виникнення кризового стану на підприємстві;
- основні інструменти діагностики кризи на підприємстві та її глибини;
- сучасні методи і підходи управління в кризових умовах;
- правила, принципи розробки антикризової програми і антикризової стратегії підприємства;
- проблеми підприємства, які опинилися в кризовому стані.

вміти:

- проводити експрес-діагностику та поглиблену діагностику фінансового стану підприємства з метою виявлення потенційних (прихованих) і наявних кризових ситуацій та явищ;
- опанувати урядові рішення з питань оцінки ймовірності банкрутства підприємства;
- аналізувати наявність та глибину кризового стану на підприємстві;
- визначити основні напрямки подолання кризових явищ на підприємстві;
- обирати антикризову стратегію та основні інструменти виходу з кризового стану.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Антикризове управління

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні та організаційні засади антикризового управління підприємством

ТЕМА 1. Типологія кризових явищ

Основні ознаки, різновиди та причини виникнення кризи підприємства. Кризове явище, як основний елемент кризи підприємства.

ТЕМА 2. Кризові явища в економіці виробничих систем

Циклічність економічного розвитку. Основні ознаки кризових явищ в економіці та в системі управління підприємств. Екзогенні та ендогенні фактори впливу на стан підприємства.

ТЕМА 3. Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві

Загальні основи антикризового управління. Характерні риси економічного механізму антикризового управління підприємством

ТЕМА 4. Управління ризикозахищеністю підприємства

Поняття ризику, його особливості в сучасних умовах. Класифікація ризику. Основні підходи до процесу управління ризиком на підприємстві. Шляхи підвищення ефективності управління ризиком на підприємстві.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Прикладні засади антикризового управління підприємством

ТЕМА 5. Діагностика кризових ситуацій на підприємстві

Сутність та завдання діагностики кризи розвитку підприємства. Види та етапи діагностики кризи. Показники діагностики кризового стану підприємства.

ТЕМА 6. Банкрутство як правовий механізм регулювання діяльності підприємства

Поняття та сутність банкрутства. Стадії, цілі та принципи процедури банкрутства. Фінансові наслідки виникнення банкрутства.

ТЕМА 7. Фінансова санація неплатоспроможних підприємств

Економічна сутність та форми санації. Модель фінансової санації. Розробка плану санації.

ТЕМА 8. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління

Форми реструктуризації. Етапи корпоративної реструктуризації (реорганізації).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	с	інд	с.р.		л	п	с	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
МОДУЛЬ 1. Антикризове управління													
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні та організаційні засади антикризового управління підприємством													
ТЕМА 1. Типологія кризових явищ	10	2		2		6	11	1		1			9
ТЕМА 2. Кризові явища в економіці виробничих систем	10	2		2		6	11	1		1			9
ТЕМА 3. Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві	13	4		4		5	12	1		1			10
ТЕМА 4. Управління ризикозахисністю підприємства	13	4		4		5	12	1		1			10
Разом за змістовим модулем 1	46	12		12		22	46	4		4			38

Змістовий модуль 2. Прикладні засади антикризового управління підприємством											
ТЕМА 5. Діагностика кризових ситуацій на підприємстві	14	4		4		6	11	1		1	9
ТЕМА 6. Банкрутство як правовий механізм регулювання діяльності підприємства	10	2		2		6	11	1		1	9
ТЕМА 7. Фінансова санація неплатоспроможних підприємств	10	2		2		6	11	1		1	9
ТЕМА 8. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління	10	2		2		6	11	1		1	9
Разом за змістовим модулем 2	44	10		10		24	44	4		4	36
Усього годин	90	22		22		46	90	8		8	74

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Типологія кризових явищ	2	1
2	Тема 2. Кризові явища в економіці виробничих систем	2	1
3	Тема 3. Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві	4	1
4	Тема 4. Управління ризикозахисністю підприємства	4	1
5	Тема 5. Діагностика кризових ситуацій на підприємстві	4	1
6	Тема 6. Банкрутство як правовий механізм регулювання діяльності підприємства	2	1
7	Тема 7. Фінансова санація неплатоспроможних підприємств	2	1
8	Тема 8. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління	2	1
Разом		22	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Типологія кризових явищ Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	6	9
2	Тема 2. Кризові явища в економіці виробничих систем Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	6	9
3	Тема 3. Економічний механізм управління кризовим станом на підприємстві Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	5	10
4	Тема 4. Управління ризикозахищеністю підприємства Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	5	10
5	Тема 5. Діагностика кризових ситуацій на підприємстві Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	6	9
6	Тема 6. Банкрутство як правовий механізм регулювання діяльності підприємства Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	6	9
7	Тема 7. Фінансова санація неплатоспроможних підприємств Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	6	9
8	Тема 8. Стратегія реструктуризації в процесі антикризового управління Конспекти самопідготовки. Реферат по темі семінарського заняття	6	9
Разом		46	74

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ

1. Концепція життєвого циклу підприємства та її використання в побудові системі управління
2. Місце, роль та особливості кризових явищ у реально існуючих системах
3. Основні ознаки, різновиди та причини виникнення кризи підприємства
4. Різновиди кризових явищ за виокремленими ознаками
5. Криза збуту та фінансова криза
6. Криза постачання та виробничо-технологічна криза
7. Криза управління персоналом та організаційна криза
8. Ознаки кризового стану підприємницької структури
9. Системи показників та неформалізованих індикаторів кризового процесу на фірмі
10. Моделі діагностики економічної кризи підприємства
11. Стадії та етапи процесу проектування антикризової системи управління підприємств
12. Основні стратегії впровадження антикризової системи управління
13. Організація впровадження антикризових заходів
14. Сутність та різновиди антикризового моніторингу
15. Сутність і типологія конфліктів у трудовому колективі підприємства
16. Методи та способи подолання конфліктів

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять в усній та письмовій формах.

1. Опитування.
2. Перевірка завдань для самостійної роботи.
3. Перевірка матеріалів самопідготовки.
4. Виконання завдань практичних занять.

Підсумковий контроль – залік (3 семестр – денна форма; 3 семестр – заочна форма навчання).

9. ЗАЛІКОВІ ВИМОГИ

1. Розвиток поняття «криза» та «економічна криза»
2. Основні ознаки виникнення кризи на підприємстві
3. Причини виникнення кризи.
4. Класифікація видів криз у функціонуванні та розвитку підприємства
5. Кризове явище, як основний елемент кризи підприємства
6. Класифікація кризових явищ
7. Циклічність економічного розвитку: поняття та основні моделі

8. Характеристика основних фаз та специфічні риси економічного циклу
9. Види економічних циклів та їх вплив на виникнення криз на підприємстві
10. Основні теорії, що пояснюють причини циклів та криз
11. Основні ознаки кризових явищ в економіці та в системі управління підприємств
12. Класифікація стадій кризового процесу
13. Матриця кризових станів підприємства
14. Екзогенні фактори впливу на стан підприємства
15. Ендогенні фактори впливу на стан підприємства
16. Поняття «антикризове управління підприємством»: мета та основні завдання
17. Принципи та проблеми антикризового управління
18. Реактивне та апріорне антикризове управління підприємством
19. Характерні риси та основні елементи економічного механізму антикризового управління підприємством
20. Вимоги до системи, механізму і процесу управління кризовим станом підприємства
21. Технологічна схема управління кризовим станом.
22. Поняття ризику, його особливості в сучасних умовах
23. Класифікація ризику
24. Основні підходи до процесу управління ризиком на підприємстві
25. Шляхи підвищення ефективності управління ризиком у підприємстві
26. Сутність, мета та завдання діагностики кризи розвитку підприємства
27. Предмет дослідження діагностики в антикризовому управлінні
28. Класифікація типів і видів діагностики кризових ситуацій
29. Методи діагностики кризи
30. Характеристика основних етапів діагностики кризових ситуацій на підприємстві
31. Система показників для діагностики кризового стану підприємства
32. Поняття та сутність банкрутства
33. Види банкрутства
34. Цілі та принципи процедури банкрутства
35. Стадії банкрутства підприємства
36. Фінансові наслідки виникнення банкрутства
37. Економічна сутність, мета та характеристика основних форми санації
38. Рішення про проведення санації
39. Етапи здійснення управління санацією підприємства
40. Модель фінансової санації. Розробка плану санації
41. Поняття та сутність реструктуризації
42. Основні складові реструктуризації підприємства
43. Класифікація масштабів, форм і видів реструктуризації підприємства
44. Комплекс заходів стратегічної та оперативної реструктуризації підприємства
45. Характеристика етапів корпоративної реструктуризації (реорганізації)

підприємства

46. Критерії та показники оцінки ефективності реструктуризації підприємства

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ КОНТРОЛІВ

Форма навчання	Поточне тестування та самостійна робота								Сума
	Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
Денна (усього балів)	0-12	0-12	0-13	0-13	0-13	0-13	0-12	0-12	100
Опитування на семінарах	0-6	0-6	0-7	0-7	0-7	0-7	0-6	0-6	
Конспекти самопідготовки	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	
Практичні роботи	-	-	-	-	-	-	-	-	
Самостійні роботи	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	
Заочна (усього балів)	0-12	0-12	0-13	0-13	0-13	0-13	0-12	0-12	
Опитування на семінарах	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	
Конспекти самопідготовки	0-6	0-6	0-7	0-7	0-7	0-7	0-6	0-6	
Практичні роботи	-	-	-	-	-	-	-	-	
Самостійні роботи	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	0-3	

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D		
61-67	E	задовільно	
35-60	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Теми та зміст семінарських занять

Семінарське заняття №1

ТИПОЛОГІЯ КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ

План семінарського заняття

1. Розвиток поняття «криза» та «економічна криза»
2. Основні ознаки виникнення кризи на підприємстві
3. Причини виникнення кризи.
4. Класифікація видів криз у функціонуванні та розвитку підприємства
5. Кризове явище, як основний елемент кризи підприємства
6. Класифікація кризових явищ

Семінарське заняття №2

КРИЗОВІ ЯВИЩА В ЕКОНОМІЦІ ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ

План семінарського заняття

1. Циклічність економічного розвитку: поняття та основні моделі
2. Характеристика основних фаз та специфічні риси економічного циклу
3. Види економічних циклів та їх вплив на виникнення криз на підприємстві
4. Основні теорії, що пояснюють причини циклів та криз
5. Основні ознаки кризових явищ в економіці та в системі управління підприємств
6. Класифікація стадій кризового процесу
7. Матриця кризових станів підприємства
8. Екзогенні фактори впливу на стан підприємства
9. Ендогенні фактори впливу на стан підприємства

Семінарське заняття №3

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМ СТАНОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

План семінарського заняття

1. Поняття «антикризове управління підприємством»: мета та основні завдання
2. Принципи та проблеми антикризового управління
3. Реактивне та апіорне антикризове управління підприємством

Семінарське заняття №4

ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КРИЗОВИМ СТАНОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ

План семінарського заняття

1. Характерні риси та основні елементи економічного механізму антикризового управління підприємством

2. Вимоги до системи, механізму і процесу управління кризовим станом підприємства
3. Технологічна схема управління кризовим станом.

Семінарське заняття №5
УПРАВЛІННЯ РИЗИКОЗАХИЩЕНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

План семінарського заняття

1. Поняття ризику, його особливості в сучасних умовах
2. Класифікація ризику

Семінарське заняття №6
УПРАВЛІННЯ РИЗИКОЗАХИЩЕНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

План семінарського заняття

1. Основні підходи до процесу управління ризиком на підприємстві
2. Шляхи підвищення ефективності управління ризиком у підприємстві

Семінарське заняття №7
ДІАГНОСТИКА КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

План семінарського заняття

1. Сутність, мета та завдання діагностики кризи розвитку підприємства
2. Предмет дослідження діагностики в антикризовому управлінні
3. Класифікація типів і видів діагностики кризових ситуацій

Семінарське заняття №8
ДІАГНОСТИКА КРИЗОВИХ СИТУАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

План семінарського заняття

1. Методи діагностики кризи
2. Характеристика основних етапів діагностики кризових ситуацій на підприємстві
3. Система показників для діагностики кризового стану підприємства

Семінарське заняття №9
БАНКРУТСТВО ЯК ПРАВОВИЙ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

План семінарського заняття

1. Поняття та сутність банкрутства
2. Види банкрутства
3. Цілі та принципи процедури банкрутства
4. Стадії банкрутства підприємства
5. Фінансові наслідки виникнення банкрутства

Семінарське заняття №10
ФІНАНСОВА САНАЦІЯ НЕПЛАТОСПРОМОЖНИХ
ПІДПРИЄМСТВ

План семінарського заняття

1. Економічна сутність, мета та характеристика основних форми санації
2. Рішення про проведення санації
3. Етапи здійснення управління санацією підприємства
4. Модель фінансової санації. Розробка плану санації

Семінарське заняття №11
СТРАТЕГІЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ В ПРОЦЕСІ АНТИКРИЗОВОГО
УПРАВЛІННЯ

План семінарського заняття

1. Поняття та сутність реструктуризації
2. Основні складові реструктуризації підприємства
3. Класифікація масштабів, форм і видів реструктуризації підприємства
4. Комплекс заходів стратегічної та оперативної реструктуризації підприємства
5. Характеристика етапів корпоративної реструктуризації (реорганізації) підприємства
6. Критерії та показники оцінки ефективності реструктуризації підприємства

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Борзенко В.І. Антикризове управління: навчальний посібник / В.І. Борзенко – Х.: Видавництво Іванченка.І С., 2016. – 232 с.
2. Гомонай-Стрижко М.В. Антикризове управління підприємством: конспект лекцій / М.В. Гомонай-Стрижко, В.В. Якімцов. – Львів, 2013. – 108.
3. Кульчій І.О. Антикризове управління: навчальний посібник / І.О. Кульчій. – Полтава: ПолтНТУ, 2016. – 120 с.
4. Тюріна Н.М. Антикризове управління: навч. посіб. / Н.М. Тюріна, Н.С. Краватка, І.В. Грабовська. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.

Допоміжна

1. Андренко І.Б. Фінансово-економічний аналіз підприємств туризму: підручник / І.Б. Андренко, Н.М. Влащенко. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 308 с.
2. Антикризове управління економічною безпекою в умовах викликів фінансово-економічної глобалізації (державний і регіональний виміри): монографія / М.А. Хвесик, А.В. Степаненко, О.М. Ральчук, Й.М. Дорош. – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 324 с.
3. Антикризове управління на вітчизняних та закордонних підприємствах: теорія, діагностика кризового стану, соціально-економічні аспекти

управління: монографія / О.І. Линник, Р.Ф. Смолоник, І.А. Юр'єва. – Харків: НТУ «ХП», 2013. – 543 с.

4. Комарницький І.Ф. Антикризисне управління підприємством: теорія та практика: навч. посіб. / І.Ф. Комарницький, Ю.О. Терлецька. – Чернівці: ЧНУ, 2010. – 243 с.

5. Кривов'язюк І.В. Антикризисне управління підприємством: навч. посіб. / І.В. Кривов'язюк. – К.: Кондор, 2012. – 366 с.

6. Мальська М.П. Економіка туризму: теорія та практика: Підручник / М.П. Мальська, М.Й. Рутинський, С.В. Білоус, Н.Л. Мандюк. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 544 с.

7. Партин Г.О. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. / Г.О. Партин, Н.Є. Селюченко. – Львів: НУ «ЛП», 2010. – 332 с.

8. Скібіцький О.М. Антикризисний менеджмент: Навч. посібник. / О.М. Скібіцький. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 568 с.

9. Стратегічний розвиток туристичного бізнесу: навчальний посібник / А.А. Мазаракі [та ін.]; ред. А.А. Мазаракі. - К.: КНТЕУ, 2010. – 596 с.

10. Управління розвитком суб'єктів господарювання: монографія / О.Л. Яременко, О.М. Панкратова, В.Г. Яременко та ін.; за заг. ред.: О.Л. Яременка, Г.В. Строкович. – Х.: Вид-во НУА, 2008. – 500 с.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ ІНТЕРНЕТ

1. Державний комітет статистики України. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.

2. Європейський центральний банк. – Режим доступу: www.ecb.europa.eu.

3. Законодавство України. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.

4. Міжнародний центр перспективних досліджень. – Режим доступу: www.icps.kiev.ua.

5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. – Режим доступу: www.me.gov.ua.

6. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.

7. Національний банк України. – Режим доступу: www.bank.gov.ua.

8. Світовий банк. – Режим доступу: www.worldbank.org.

9. Центр соціально-економічних досліджень. – Режим доступу: www.case-ukraine.com.ua.